

HANDLINGSPLAN TIL FOREBYGGELSE AF EKSTREMISME OG RADIKALISERING

**Holbæk
Kommune**
UDDANNELSE
TIL ALLE UNGE

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion	3
2. Formål med handlingsplanen.....	4
Målsætning	5
Opfølgning på målsætning	5
3. Rammer for forebyggelse af ekstremisme i Danmark	6
4. Fokusområder	8
Sammenhæng med andre kommunale politikker	8
Ledelsesansvar. Politisk, strategisk og operationelt ansvar.....	8
Administrativ og politisk opfølgning på målsætninger	9
Opdatering af handlingsplan.....	9
Beslutningskæde	9
5. Operationel organisering	11
Organisering	11
Samarbejde	12
Eksternt samarbejde	12
Registreringspraksis.....	12
Ressourcer og kompetencer	12
6. Indsatser	13
Opbyggende indsatser	14
Foregribende indsatser	14
Indgribende indsatser	14
Kommunikation	16
Bilag 1 - Indsatser.....	17
Bilag 2 - Beskyttelsesfaktorer og Risikoindikatorer.....	29
Bilag 3 - Opmærksomhedstegn	31
Bilag 4 – Action-card	32
Bilag 5 - Lovgrundlaget for indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme.....	35

1. Introduktion

På baggrund af de senere års eksempler fra Danmark og resten af verden på, hvordan radikaliserings og ekstremisme kan opstå overalt og føre til vold, ønsker Holbæk Kommune med denne handlingsplan at skabe en øget opmærksomhed på at opdage og forebygge radikaliserings og ekstremisme.

I Holbæk Kommune er radikaliserings og ekstremisme ikke fremtrædende fænomener, men der kan findes enkeltstående individer og grupperinger, som udvikler ekstremistiske holdninger, der kan føre til voldsparathed.

I Holbæk Kommune er der generelt en høj grad af tryghed. Der er en grundlæggende respekt for de værdier, som udgør fundamentet for vores demokratiske samfundsform.

I Holbæk Kommune ønsker vi at sikre den bedst mulige trivsel og livsvilkår for børn, unge og voksne i gode netværk uden mistrivsel, misbrug og kriminalitet. Holbæk Kommune er organiseret i kerneopgaveområder, som spiller aktivt sammen. Endvidere er der et velfungerende samarbejde med de frivillige foreninger i kommunen. Dette brede samarbejde i kommunen er sammen med et tæt samarbejde med Midt- og Vestsjællands Politi med til at understøtte forebyggelsen og håndteringen af radikaliserings.

Radikaliserings opstår i høj grad på baggrund af en oplevelse af marginaliserings og mistrivsel. Indsatsen mod radikaliserings er derfor en integreret del af det generelle forebyggende, opbyggende og trivselsskabende arbejde. Dette arbejde er i Holbæk Kommune strategisk forankret i SSP i Uddannelses til Alle Unge.

Kommunen er forpligtet til at arbejde med den borgernære forebyggelse af ekstremisme. Dette fremgår bl.a. af Servicelovens § 12b:

”Kommunalbestyrelsen skal sørge for at personer over 18 år har mulighed for at få gratis, målrettet rådgivning i henhold til § 10, hvis de henvender sig, fordi de er i risiko for at blive radikaliserede eller de ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø. Tilbuddet om rådgivning kan omfatte opsøgende arbejde.”

(Servicelovens §12b, stk.1)

Som et led i regeringens ”National handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme og radikaliserings” (2016) nævnes kommunale handlingsplaner for forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme som et nyt initiativ, der skal styrke det strategiske fokus og intensivere indsatsen på området.

Det er på baggrund af disse initiativer, at Holbæk Kommune har udarbejdet denne handlingsplan for kommunens arbejde med forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme med henblik på en styrket helhedsorienteret og koordineret indsats på området.

Handlingsplanen er udarbejdet af en tværgående arbejdsgruppe med repræsentanter fra kerneområderne Alle kan Bidrage, Aktiv Hele Livet, Kultur og Fritid, Læring og Trivsel og Uddannelses til Alle Unge (projektledelse). Endvidere har projektleder for den boligsociale helhedsplan Ladegårdsparken deltaget i arbejdsgruppen.

Handlingsplanen til forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings er Holbæk Kommunes overordnede politiske og strategiske dokument. I bilagene til handlingsplanen er beskrevet, hvordan den enkelte borger og medarbejder i Holbæk kommune konkret kan gå ind og understøtte intentionerne i handlingsplanen.

Handlingsplanen beskriver, hvordan der i Holbæk Kommune arbejdes forebyggende i forhold til at modvirke ekstremisme og radikaliserings.

Men derudover er handlingsplanen ikke mindst en beredskabsplan med klare anvisninger på, hvordan man som ansat eller borger i kommunen skal agere, hvis man oplever bekymringstegn i forhold til radikaliserings.

Til sidst i planen findes et action-card, der på en let og overskuelig måde viser, hvordan den enkelte borger eller ansatte skal handle, hvis man oplever radikaliserings eller ekstremisme.

2. Formål med handlingsplanen

Formålet med handlingsplanen er at forebygge radikaliserings og radikaliserings-tendenser hos børn, unge og voksne i Holbæk Kommune ved at fremme medborgerskab og trivsel generelt. Dette sker ved at sammentænke de opbyggende, foregribende og indgribende aktiviteter i et målrettet arbejde til forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme. Konkret understøtter vi dette borgerrettede formål ved at sikre, at kommunens frontmedarbejdere, frivillige og aktører i civilsamfundet kender bekymringstegnene og ved, hvad de skal gøre, hvis bekymringen opstår.

Forebyggelse af ekstremisme handler ikke blot om at forhindre terrorangreb, men har et langt bredere samfundsmæssigt sigte, der skal bidrage til at sikre integration, inklusion, tryghed og medborgerskab i samfundet. I den lokale kommunale kontekst strækker den forebyggende indsats sig derfor over en række aktører lige fra politiet og det øvrige SSP-samarbejde til kommunens jobcentre, folkeskoler, og de mange samarbejdspartnere og aktører i civilsamfundet.

Radikaliseringsprocesser forløber forskelligt, og radikaliserede personer er vidt forskellige med hensyn til baggrund, personlighed og motivation. Men unge i sårbare situationer kan være i særlig risiko.

Det er heldigvis kun sjældent, at der er tale om egentlig radikaliserings. Og her er der som regel også andet i spil som for eksempel oplevelsen af marginaliserings og mistrivsel.

Det er vigtigt, at der handles tidligt på bekymrende signaler fra alle – men særligt større børn og unge. Bekymrende signaler er f.eks. personlig eller social krise, ændret adfærd og omgangskreds, isolation, frustration, fjendebilleder og ekstreme handlinger.

Se uddybning i bilag 3.

Den opbyggende indsats består i identifikation af børn, unge og voksne i risikozonen og reaktion over for risikofaktorer, stor betoning af forældrenes ansvar for børn og unges opvækst og opdragelse og en målrettet og konsekvent indsats i forhold til skolegang og uddannelse over for radikaliseringsstruede børn og unge.

Målet er, at en stærk koordineret og nærværende indsats tæt på borgeren vil medvirke til at sætte initiativer i gang for og med borgeren - i rette tid og på rette sted - så radikaliserings-tendenser elimineres og erstattes af andre og meningsfulde aktiviteter - aktiviteter, som er medvirkende til, at den enkelte borger føler sig som *medborger* og ikke *modborger*.

Ordforklaring

Kilde: www.stopekstremisme.dk

Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med. Betegnelsen omfatter bl.a. venstreekstremisme, højreekstremisme og militant islamisme.

Radikaliserings betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimere sine handlinger efter ekstremistisk ideologi.

Målsætning

Overordnet skal handlingsplanen på baggrund af et stærkt samspil mellem kommunens kerneområder og borgere medvirke til:

På baggrund af trivselsfremmende indsatser at forebygge politisk og religiøs radikalisering og ekstremisme.

Opfyldelsen af målsætningen sker gennem arbejdet med de to delmål:

- At reducere antallet af radikaliserede eller radikaliseringsstruede borgere i Holbæk Kommune
- At skabe synlighed om kommunens indsatser og de handlemuligheder, som borgere og medarbejdere i kommunen har

Handlingsplanens målsætning bygger på følgende:

- Identifikation af bekymring
- Tidlig og hurtig indsats – såvel i forhold til alder som i forhold til den problemadfærd, der reageres på.
- Helhedsorienteret indsats – dvs. rettet mod de nære formelle og uformelle omgivelser og netværk
- Tværsektoriel indsats – på tværs af skel mellem myndigheder og aktører
- Sammenhængende indsats – mellem alle involverede aktører
- Akut håndtering af konkrete sager

Opfølgning på målsætning

Holbæk Kommune arbejder systematisk med at indsamle og bearbejde viden om indsatserne til forebyggelse af radikalisering og ekstremisme. De ovenstående to delmål fungerer som resultat- og effektmål for kommunens indsatser på området. Der stræbes løbende efter at opstille yderligere konkrete og målbare resultat- og effektmål på området.

Til hver af de to delmål er knyttet nedenstående indikatorer, som skal være med til løbende at evaluere indsatsen.

Indikator for delmål 1 - reduktion af antallet af radikaliserede eller radikaliseringsstruede borgere i Holbæk Kommune

- Andelen af borgere, som 6 måneder efter endt kommunalt indsatsforløb vurderes ikke at være radikaliseringsstruede (baseline endnu ikke opgjort)
- Andelen af borgere som inden for 12 måneder efter påbegyndt kommunalt indsatsforløb er i job eller uddannelse (baseline endnu ikke opgjort)

Det er vanskeligt at følge udviklingen i målet, da der ikke findes en samlet opgørelse over antallet af radikaliserede eller radikaliseringsstruede personer i Holbæk Kommune. Således handler en væsentlig del af både kommunens og politiets indsats på dette område netop om at få kendskab til og aktivt opsøge de borgere, som er radikaliserede eller på vej til at blive det, således at der kan iværksættes indsatser for dem.

Årsagerne til, at nogle personer i Holbæk Kommune bliver radikaliserede, er meget komplekse. Både faktorer i det enkelte individ og lokale og internationale forhold spiller ind, ligesom tilstedeværelsen af job, uddannelse og et godt socialt netværk har en væsentlig betydning. Mange af de parametre, som kan have indflydelse i en radikaliseringsproces, har Holbæk Kommune ikke mulighed for at påvirke – men skal have kendskab dertil. Det gælder f.eks. udviklingen i væbnede konflikter rundt om i verden, landspolitiske forhold m.v. De forløb og indsatser, som

kommunen iværksætter ved bekymring om radikalisering, eksempelvis hjælp til at komme i job eller uddannelse, er derimod et område, hvor kommunen har en reel mulighed for at påvirke udviklingen.

Målet opgøres derfor via udviklingen hos de *radikaliseringstruede* borgere, som kommunen igangsætter indsatser for. Det vil sige de tilfælde, hvor borgere, som vurderes at være radikaliseringsstruede, gennemgår et forløb i kommunalt regi, f.eks. et mentorforløb eller et resocialiserende forløb. Efterfølgende vurderes det, om de fortsat er radikaliserede og det registreres, om de er i job eller uddannelse. Antagelsen er at Holbæk Kommune, via en effektiv forebyggende indsats overfor borgere, som viser tegn på radikalisering, kan bidrage til, at der overordnet set kommer færre radikaliserede og radikaliseringsstruede personer i Holbæk Kommune.

Indikator for delmål 2 - synlighed om kommunens indsats og om de handlemuligheder, som både borgere og medarbejdere har

- Viden om radikalisering udbredes til de frontmedarbejdere, som skønnes at have berøring med borgere i risiko for radikalisering
- Viden om beskyttende faktorer og risikofaktorer og indsatser, der knytter sig hertil, udbredes til frontmedarbejderne.
- Frontmedarbejdere og repræsentanter fra civilsamfundet, som er bekendt med handlingsplanen, oplever sig i stand til at hjælpe borgere, der er udfordret af ekstremistiske fællesskabers påvirkning.

Arbejdet med at kunne dokumentere effekterne af de enkelte indsatser er både komplekst og vanskeligt, da der i arbejdet med mennesker altid er en lang række faktorer, som påvirker den enkeltes valg og handlemønstre. Det kan således være vanskeligt at isolere effekten af den enkelte indsats. Ikke desto mindre er der et løbende fokus på at styrke den viden, der allerede findes på området, samt at udvikle og indsamle ny viden.

I Holbæk Kommune arbejdes der målrettet med forebyggelse af radikalisering og ekstremisme. Dette sker ved en koordineret forebyggelsesindsats og en sammentænkning af forebyggende, foregribende og konkrete indgribende indsatser. Sammentænkningen sker på tværs af alle kommunale kerneopgaveområder, og i særlig grad gennem en systematisk forebyggende indsats i dagtilbud, grundskolen og på ungdomsuddannelserne.

Indsatserne sker så tæt på borgeren som muligt og lokalsamfundet og frivillige initiativer inddrages som aktive medspillere. Borgere og medarbejdere i Holbæk Kommune skal kende bekymringstegnene og vide hvad de skal gøre, hvis bekymringen opstår. Særligt er der fokus på børn og unge i faldende trivsel og på ungegrupperinger i de boligsociale områder.

Konkret anvender og udvikler vi det eksisterende tætte netværk og samarbejde mellem kommune, statslige og private institutioner og politi til en tidlig og effektiv indsats.

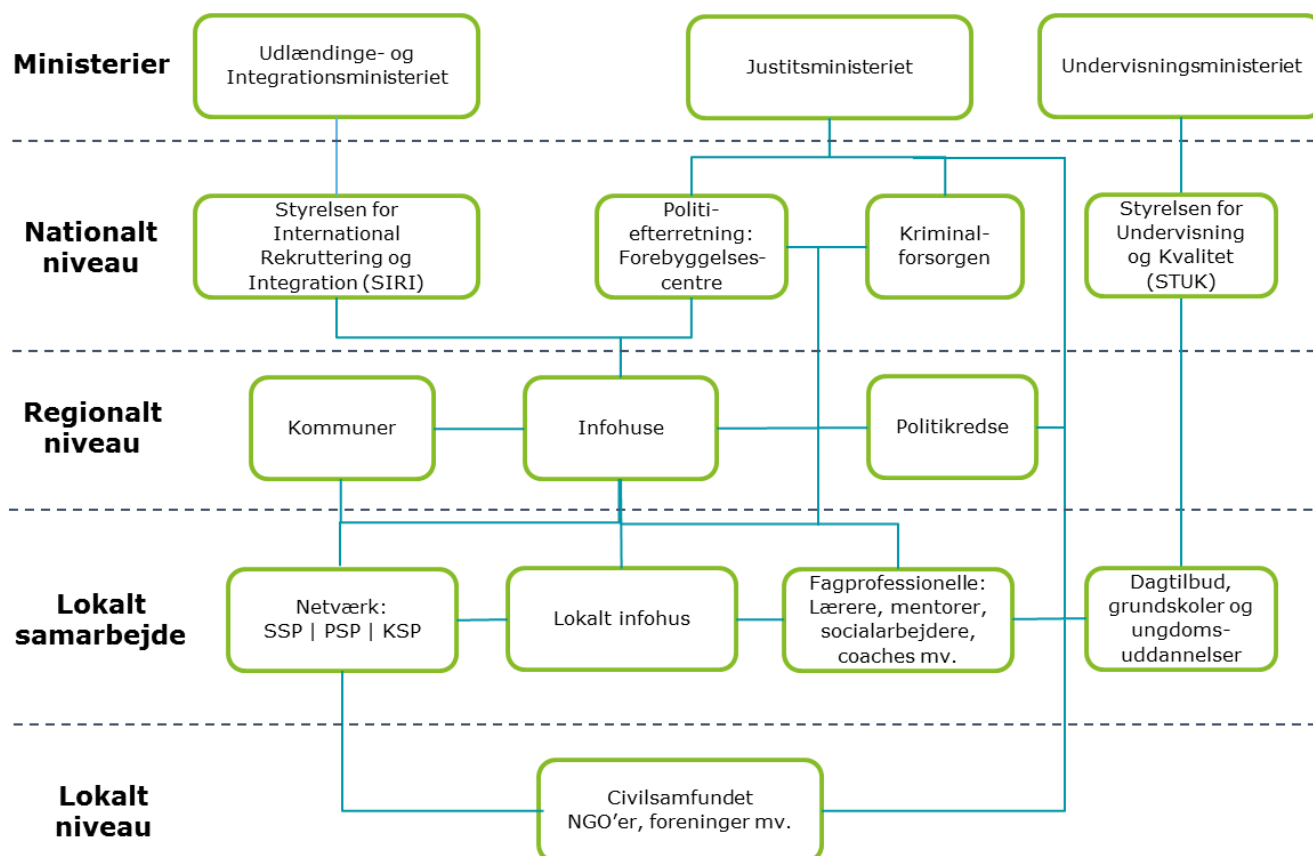
3. Rammer for forebyggelse af ekstremisme i Danmark

I Danmark er forebyggelsesindsatsen baseret på et bredt tværsektorielt myndighedssamarbejde, som involverer aktører på nationalt, regionalt og lokalt niveau. Den overordnede struktur for "Den danske model" er illustreret i figur 1, side 7 "Den danske forebyggelsesmodel", og understreger både kommunernes centrale rolle samt et stort fokus på det tværgående samarbejde, samspil og koordinering på flere niveauer.

I Holbæk Kommune arbejder vi ud fra denne model med udgangspunkt i det forebyggende perspektiv og den tidlige indsats.

Der fokuseres på bred generel forebyggelse i form af opbyggende og trivselsskabende arbejde, hvor nøglebegreberne er trivsel, inklusion, tilhørsforhold og god sundhedsadfærd og med udnyttelse af alle tilgængelige ressourcer i lokalsamfundet.

Figur 1. Den danske forebyggelsesmodel

Kilde: Frit efter DIIS (2015), The Danish Approach to Countering Extremism and Radicalization

Forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings løftes først og fremmest i et samarbejde mellem kommuner og politikredse. Det sker i regi af det kriminalitetsforebyggende SSP-samarbejde mellem skoler, sociale myndigheder og politi. Samarbejdet er forankret i det infohus-koncept, som er etableret i landets 12 politikredse. Indsatsen omfatter borgere både over og under 18 år.

For at understøtte den forebyggende indsats og sikre et fælles sprog hos de fagprofessionelle og på tværs af myndigheder, er der udviklet en national forebyggelsestrekant specifikt til forebyggelse af ekstremisme, der beskriver indsatsen på tre niveauer:

- 1) Indgribende/målrettede indsats målrettet voldelige mekanismer
- 2) Foregribende/specifikke indsats målrettet personer eller grupper i risiko for radikaliserings
- 3) Opbyggende/generelle indsats målrettet den brede befolkning

Figur 2. Forebyggelsestrekanter. Den danske model

Hvert indsatsniveau, de blå felter i trekanten, er koblet til et tidsmæssigt bekymringsniveau, angivet som en trappe ved siden af trekanten, der er med til at afgøre, hvor hurtigt der er behov for at reagere på en konkret henvendelse.

Med både børn, unge og voksne som målgruppe, og fokus på både den tidlige forebyggelse og akut målrettet indgriben, er det tydeligt, at den samlede forebyggelsesindsats går på tværs af kommunens forvaltninger og in-

volverer et samarbejde mellem flere myndigheder. Det er samtidig nødvendigt, at kommunen strategisk og operationelt kan håndtere sager på alle tre indsatsniveauer, hvor der vil være stor forskel på kommunens rolle i den generelle forebyggelsesindsats og i den målrettede indsats rettet mod enkeltindivider.

4. Fokusområder

Sammenhæng med andre kommunale politikker

Radikalisering og ekstremistisk adfærd har ofte sammenhæng med marginalisering og mistrivsel. Handlingsplanen bygger på, at radikalisering bedst hindres ved, at børn, unge og voksne er en del af positive fællesskaber og samfundet som helhed. Det betyder, at antiradikalisering i høj grad handler om at sikre lav kriminalitet, høj social sammenhængskraft, at man er i uddannelse eller i job og at man indgår i sociale aktiviteter.

Handlingsplanen mod ekstremisme skal ses i sammenhæng med den generelle forebyggelsesindsats i forhold til kriminalitet, misbrug eller anden alvorlig mistrivsel. Denne indsats er en del af SSP-samarbejdet, der er forankret i UngHolbæk Fritid og Forebyggelse. Lokalt udmøntes SSP-samarbejdet i tværfagligt samarbejde inden for rammerne af "De 4 Netværk" (se side 9, 10 og bilag 1, side 18) – som er knyttet op på de fire skoledistrikter i Holbæk Kommune. Her samarbejdes om unge op til 30 år – og om nødvendigt også ældre borgere.

Også i Holbæk Kommunes integrationsstrategi og i udviklingsplanen, der knytter sig til børne- og ungepolitikken, er forebyggelsesperspektivet beskrevet.

Ledelsesansvar. Politisk, strategisk og operationelt ansvar

Handlingsplanen er forankret hos kommunalbestyrelsen. Det er dog i praksis delegeret til det politiske udvalg Udvalget for Beskæftigelse og Uddannelse. Udvalget koordinerer og samarbejder med øvrige relevante udvalg, særligt Udvalget for Børn og Skole, Udvalget for Kultur og fritid, Socialudvalget og Udvalget for Ældre og Sundhed.

Strategisk er ansvaret forankret hos chefen for Uddannelse til Alle Unge, som sikrer sammenhængen til de øvrige kerneopgaveområder.

Operationelt ligger ansvaret hos lederen af UngHolbæk Fritid og Forebyggelse. Herfra sikres, at skoler (kommunale og private), UngHolbæk, sundhedsindsatsen, Kultur og Fritid og de boligsociale medarbejdere er sammen om at ramme de forskellige målgrupper på forskellige måder. Den kommunale Info-gruppe (se ordforklaring side 10) behandler konkrete sager. Derudover samarbejdes der bredt med erhvervsliv - særligt gennem Holbæk Erhvervsforum - og civilsamfundet – bl.a. frivilligforeninger og klubber.

Administrativ og politisk opfølgning på målsætninger

Hvert år følges der i 4. kvartal administrativt op på handlingsplanens overordnede målsætninger. Kommunalbestyrelsen orienteres om opfølgningen.

Hvert halve år følges der i 1. og 3. kvartal op på handleplanens konkrete indsatser.

Der udarbejdes på baggrund af registreringen af indsatser bl.a. i SSP-tid en årsrapport. Denne rapport vil ligge til grund for orientering og drøftelse i det/de politiske udvalg. Der suppleres med registrering af antallet af henvendelser til den lokale Info-gruppe og det regionale Info-hus.

Opdatering af handlingsplan

Der gives en årlig status på handlingsplanen til Udvalget for Beskæftigelse og Uddannelse. Her drøftes eventuelle justeringer af handlingsplanen. Handlingsplanen forelægges herefter kommunalbestyrelsen til orientering.

Beslutningskæde

Myndighedssamarbejdet i indsatsen til forebyggelse af ekstremisme og antiradikalisering sker i et samarbejde mellem de lokale, de kommunale og de nationale aktører. Det kriminalitetsforbyggende SSP-samarbejde er sammen med den lokale politikreds et væsentligt omdrejningspunkt.

I Holbæk Kommune arbejdes der lokalt i "De 4 Netværk", som er tværfaglige netværksmøder organiseret geografisk i de fire skoledistrikter og med deltagelse af bl.a. sagsbehandler, SSP, foreninger, repræsentanter fra skole og ungdomsuddannelser. I Holbæk Kommune er endvidere etableret en "Info-gruppe", som består af tre lokale kontaktpersoner: SSP-koordinator, kulturformidler og lokal forebyggelsesbetjent – og med tilknytning af repræsentant fra myndighedsområdet.

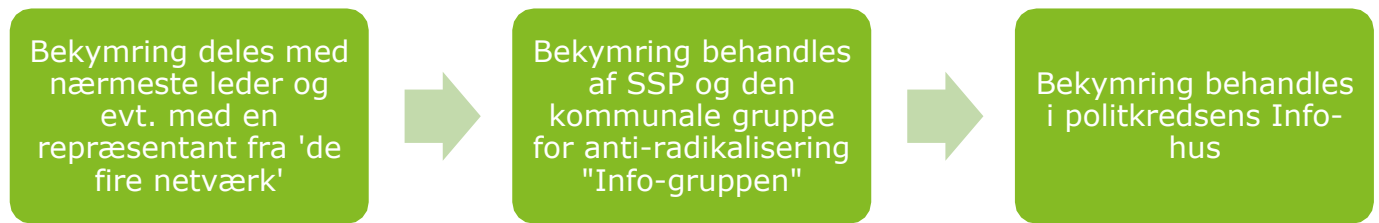
Samarbejdet knytter sig tæt til det regionale Info-hus. De såkaldte Info-huse er etableret i landets 12 politikredse og har særlig viden om ekstremisme og radikalisering. I Info-husene drøftes både generelle udfordringer og erfaringer fra konkrete sager om radikalisering, og det aftales, hvordan sagerne håndteres i et samarbejde mellem den enkelte kommune og politiet. Samarbejdet baserer sig på retsplejelovens §115 (se bilag 5) om deling af oplysninger for at forebygge kriminalitet (kilde: National handleplan for forebyggelse af radikalisering, oktober 2016).

Holbæk Kommunes opgave er således primært af forebyggende karakter i form af tidlig indsats ved bekymringer, mens politi og andre aktører har ansvaret i konkrete sager og ved egentligt indgribende foranstaltninger.

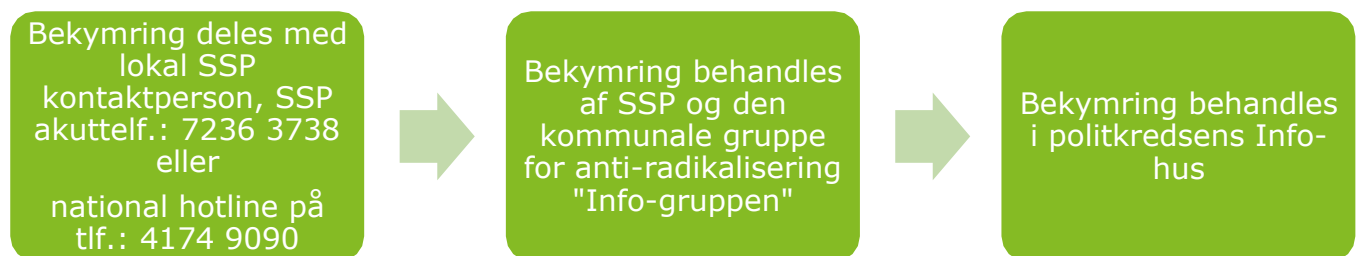
Dette betyder *ikke* at de kommunale kræfter slipper sagen, når politi og andre aktører tager over. Der vil fortsat være tale om et tæt samarbejde mellem kommunen og de eksterne aktører, ligesom de kommunale indsatser for den enkelte borger samt hans/hendes familie og netværk vil fortsætte.

Model 1

Proces i Holbæk Kommune, ansat

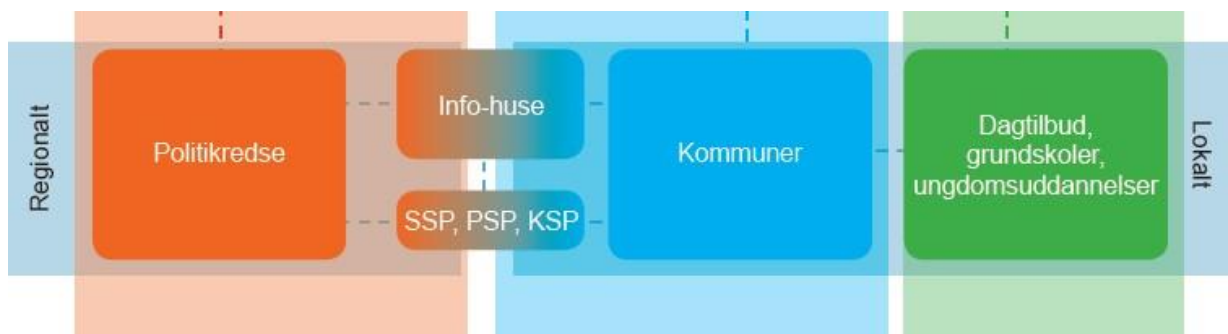

Proces i Holbæk Kommune, borger

Model 1a

Proces inkl. eksterne aktører

Ordforklaring

De 4 Netværk: Er tværfaglige netværksmøder organiseret geografisk i de fire skoledistrikter. Netværksdeltagere er bl.a. sagsbehandler, SSP, foreninger, repræsentanter fra skole og ungdomsuddannelser etc.

Info-gruppen: Den kommunale Info-gruppe (se model 1) består af tre lokale kontaktpersoner - SSP-kordinator, kulturformidler og lokal forebyggelsesbetjent. Derudover er tilknyttet en repræsentant fra myndighedsområdet. Info-gruppen mødes fast fire gange årligt – og derudover løbende bl.a. via deltagelse i netværk knyttet til de bolig-sociale områder.

Fra den lokale infogruppe er der forbindelse til "Infohuset".

Infohuset: har særlig viden om ekstremisme og radikalisering og er forankret i hver af landets 12 politikredse. Samarbejder med PET. Fra Holbæk Kommune deltager SSP-kordinator, Kulturformidler og Lokalpolitiet i Infohus-samarbejdet

SSP: samarbejde mellem Skole, Socialforvaltning og Politi. I princippet dækker SSP-samarbejdet alle medarbejdere. Der er dog en kerne, der mødes en gang om ugen bestående af de fem SSP-konsulenter, repræsentant for børneindsatsen, fra ungeindsatsen og lokalpolitiet. Andre kan indkaldes ad hoc.

PSP: Samarbejde mellem Politi, Sociale myndigheder og Psykiatri. Fra Holbæk Kommune deltager repræsentant fra børneindsatsen, fra ungeindsatsen og lokalpoliti i PSP-samarbejdet. SSP deltager ad hoc. Endvidere deltager medarbejdere fra de boligsociale helhedsplaner.

KSP: Samarbejde mellem Kriminalforsorgen, Socialforvaltning og Politi. Fra Holbæk Kommune deltager inklusionskonsulent og repræsentant fra lokalpolitiet i KSP-samarbejdet

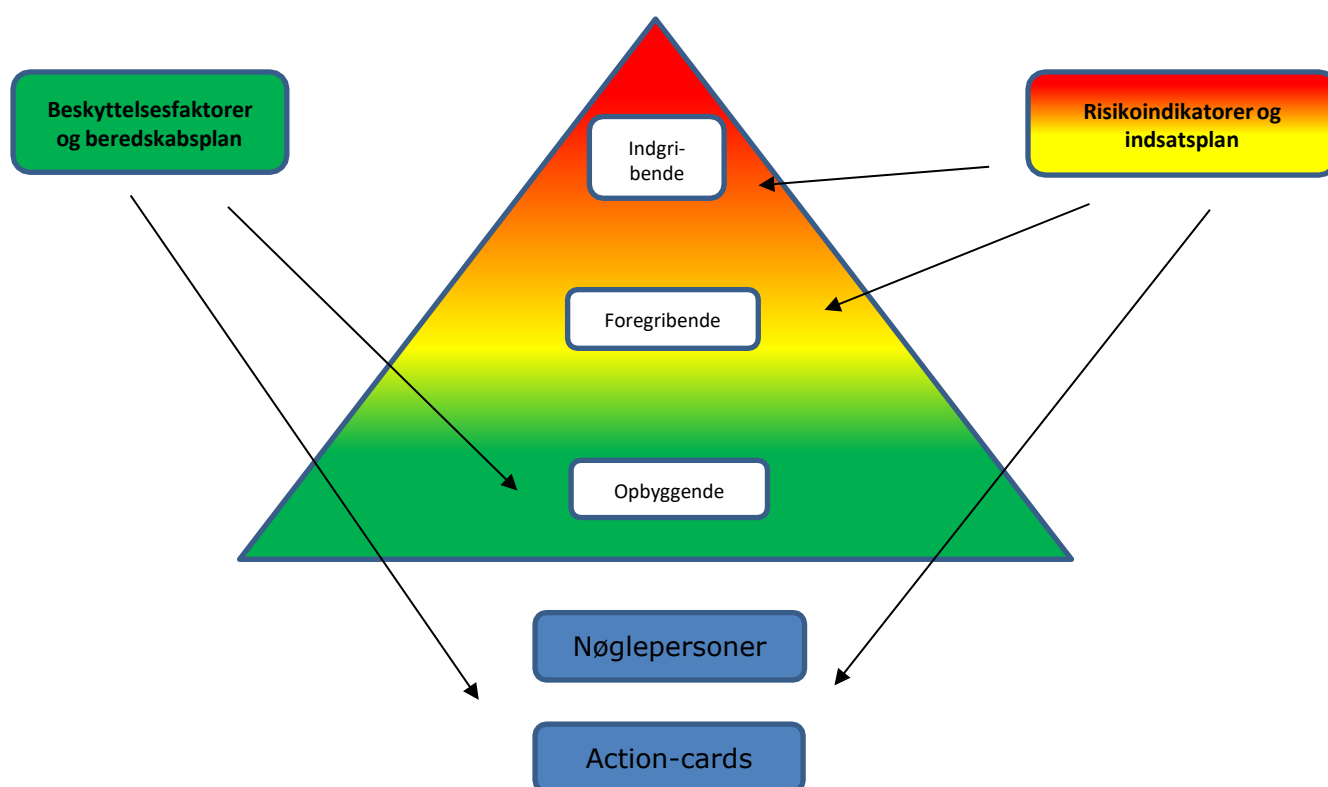
Ved mistanke om eller tegn på radikalisering er første skridt, at deltagerne i den kommunale Info-gruppe undersøger, om det er noget hver især kender til. Dernæst konsulteres Info-huset for det videre forløb. Der er løbende information mellem den kommunale Info-gruppe og politikredsens Info-hus.

5. Operationel organisering

Organisering

Modellen nedenfor illustrerer, at organiseringen af arbejdet med radikalisering og ekstremisme sker på forskellige niveauer og med forskellige indsatser. Der arbejdes på det opbyggende niveau med at fremme medborgerskab og trivsel generelt. Her er der i høj grad tale om samarbejde mellem aktørerne i kommunen. På det foregribende niveau arbejdes der med risikogrupper, der er sårbare over for radikalisering. Her er der tale om samarbejde i kommunen – men med sparring fra bl.a. politikredsens Infohus. På det indgribende niveau er der tale om borgere, der vurderes som værende i risiko for at ville udføre voldelige eller andre kriminelle handlinger. Dette er et anliggende for politiet. Men også på dette niveau vil der sideløbende foregå interne og lokale indsatser ift. borgeren og hans/hendes familie og netværk.

Model 2

Samarbejde

En bekymring hos lærere, pædagoger, borgere i civilsamfundet, frivillige, kolleger, venner og familie om et barn, en ung eller en voksen i mistrivsel rettes til SSP på telefon eller til den lokale SSP-kontaktperson i hver af de fire skoledistrikter. Henvendelsen kan også dreje sig om at få sparring på eventuelle bekymringstegn.

Bekymringen kan være kvalificeret i en drøftelse med SSP-konsulent, studievejleder eller leder, som så fører sagen videre. Der er her tale om alle typer af bekymringer – også de, der ikke umiddelbart har med radikaliseringsbegrebet at gøre. Opmærksomhed på mistrivsel og begyndende radikaliseringsbegreber kan altid drøftes i formelle netværk som ”De 4 Netværk”, der er en tværfaglig netværksgruppe, som er knyttet op på de fire skoledistrikter og i de netværk, der er koblet op på de boligsociale områder. Derudover er der mere uformelle netværk på f.eks. skoler, uddannelsesinstitutioner eller i foreninger. Formålet for alle netværksdrøftelser er, at der videndeles og iværksættes handleplaner. Dette for at sikre, at den rette viden til identificering af radikaliseringsbegreber deles blandt frontmedarbejdere så hurtigt og effektivt som muligt.

SSP og sagsbehandlere har en skærpet opmærksomhed på bekymringstegn ift. ekstremisme og radikaliseringsbegreber. De vil derfor altid, når de modtager underretninger med disse bekymringstegn, tage kontakt til det lokale radikaliseringsnetværk – også kaldet Infogrupperne (se ordforklaring side 10).

Ved mistanke om eller tegn på radikaliseringsbegreber er første skridt, at deltagerne i den kommunale Info-gruppe undersøger, om det er noget hver især kender til. Dernæst konsulteres Politikredsens Info-huse for det videre forløb. Der er løbende information mellem den lokale Info-gruppe og Info-huse.

Eksternt samarbejde

Samarbejdet med eksterne aktører vil primært finde sted, når vi befinder os på foregribende niveau og i endnu højere grad på det indgribende niveau.

Indsatserne vedrørende radikaliseringsbegreber er placeret hos mange forskellige aktører og sker hovedsageligt inden for rammerne af det eksisterende meget tætte samarbejde mellem de kommunale aktører og politi og Info-huse. Den kommunale opgave har i høj grad et trivselsfokus med faglig understøttelse af forskellige myndigheder. Den sikkerhedsmæssige dimension ligger hos politiet og Politiets Efterretningstjeneste (PET), som derfor har ansvaret ved konkrete sager og egentlig indgribende foranstaltninger – se model 1a, side 10.

De kommunale kræfter slipper ikke sagen, når politi og andre eksterne aktører tager over. Der vil fortsat være tale om et tæt samarbejde mellem kommunen og de eksterne aktører, som f.eks. politi og kriminalforsorgen - ligesom de kommunale indsatser for den enkelte borger samt hans/hendes familie og netværk vil fortsætte.

Registreringspraksis

For bedre at kunne målrette indsatsen registrerer SSP-konsulenterne henvendelser i værktøjet ’SSP-tid’. Her vil det være muligt at registrere radikaliseringsbegreberne, så det er muligt at følge udviklingen både på kommunalt og nationalt niveau. Af hensyn til borgerens retssikkerhed er der ikke personhenførbare data i ’SSP-tid’. Når og hvis det vurderes, at en bekymring skal være en egentlig sag, vil den ligesom andre henvendelser om mistrivsel blive registreret i de eksisterende sags- og fagsystemer.

Ressourcer og kompetencer

Uddannelse af nøglepersoner

Der uddannes løbende mentorer/forældrecoaches med speciale i ekstremisme og radikaliseringsbegreber i samarbejde med STAR – Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Pr. 1. januar 2018 er der 8 uddannede mentorer/foræl-

drecoaches i kommunen, som er ansat i forskellige kerneopgaveområder og hvoraf en ligeledes er uddannet koordinator for mentor/forældrecoachindsatsen. Alle mentorer og coaches er en del af et landsdækkende netværk og forpligtet til at påtage sig opgaver for andre kommuner efter anmodning.

Mentorer og coaches er uddannet til at lave mentor- og coach forløb både i den forebyggende indsats og i forhold til at støtte den person, som allerede er i det ekstremistiske miljø eller er radikaliseret og ønsker at komme ud af dette, ligesom de er uddannede til at arbejde med netværket herunder, familien. Der arbejdes ud fra specifikke metoder udviklet til dette område. Endvidere indberettes alle forløb løbende til STAR i et særligt system. Alle indberetninger er anonyme. Registreringen her skal holdes op mod registreringen i SSP-tid (se side 12)

Mentorer og coachforløb iværksættes efter servicelovens bestemmelser og iværksættes på foranledning af sagsbehandler i kommunen evt. efter anmodning fra politi.

SSP-medarbejdere uddannes til nøglepersoner, som kan agere i overensstemmelse med handlingsplanen og Holbæk Kommunes organisering i kerneopgave-områder. De skal besidde en solid viden om vores organisation og om handlingsplanen - en viden som skal formidles videre til frontpersonalet. Endvidere skal de have kompetencer og mandat til at handle på bekymringer, så flaskehalse i forbindelse med sagsbehandlingen undgås.

6. Indsatser

Ekstremisme og radikaliserings betragtes som risikoadfærd på lige fod med andre former for risikoadfærd, der kan føre til voldelige handlinger. I forebyggelsesindsatsen benyttes ofte samme metoder og redskaber som ved andre typer af risikoadfærd, der kendes fra kriminalpræventivt og socialt arbejde. Derudover er der i Danmark udviklet metoder og initiativer, som specifikt adresserer udfordringerne med ekstremisme og radikalisering.

Forebyggelsen af ekstremisme og radikalisering er i Danmark og i Holbæk Kommune baseret på en helhedsorienteret tilgang, hvor der arbejdes med forskellige typer af indsatser afhængig af målgruppen. Det er illustreret ved forebyggelsestrekanten (model 2, side 11) som også benyttes på det kriminalpræventive område.

Indsatserne i handlingsplanen tager udgangspunkt i viden om de beskyttende faktorer og de risikoindikatorer, der har betydning for det enkelte individ eller grupper af individer – se bilag 2. Det er viden om disse, der skal medvirke til, at opmærksomheden skærpes over for begyndende mistvivl og dermed risiko for ekstremisme og radikalisering.

Indsatserne skal foregå hurtigt og sideløbende. Det må ikke ske, at indsatserne så at sige 'venter på hinanden'.

Beskyttende faktorer er forhold i eller omkring den enkeltes liv, der opbygger modstandskraft mod radikalisering og ekstremisme – og også mod kriminalitet og andre former for mistvivl. Nogle beskyttende faktorer er 'givne' – og således vilkår, som man skal være opmærksom på. Men det er også muligt at opbygge beskyttende faktorer ved aktive handlinger sammen med den enkelte.

Eksempler på beskyttende faktorer er:

- Tilhørsforhold i gode sociale fællesskaber f.eks. sammen med familie, venner, klubber/foreninger og fritidsinteresser sammen med andre.
- Forældre med uddannelse og tilknyttet arbejdsmarkedet
- Materiel velstand og gode boligforhold
- Oplevelse af at lykkes fagligt og at blive anerkendt for det

Risiko-indikatorer er tegn eller signaler om, at den enkelte er i fare for at bliveradikaliseret

Nogle risiko-indikatorer er 'givne' - og således vilkår for den enkelte, som man skal være opmærksom på. Andre indikatorer er det muligt at mindske eller helt at fjerne helt ved aktive handlinger og opmærksomhed. En enkelt risiko-indikator behøver ikke give anledning til bekymring – men i kombination kan de kræve opmærksomhed.

Eksempler på risikoindikatorer er:

- Manglende tilhørsforhold og oplevelse af ensomhed uden for fællesskabet
- Forældre uden for arbejdsmarkedet eller uden uddannelse. Forældre skilt. Forældre med psykiske problemer
- Forældre eller søskende i kriminalitet eller mistrivsel
- Mangel på eller forvirring omkring rammer, værdier og normer – eller misforhold mellem egne normer og de, der er gældende i det omgivende samfund

Se endvidere bilag 2.

Opbyggende indsatser

De opbyggende indsatser omfatter i princippet alle borgere men har særligt fokus på børn og unge. Indsatser på dette niveau har til formål at fremme trivsel, udvikling og aktivt medborgerskab samt at forebygge udvikling af risikoadfærd.

Formålet er at alle oplever et tilhørsforhold i et stort eller lille fællesskab og de ansvarlige er der, hvor de unge (børnene/de voksne) er. Det er dog SSP, der har det overordnede ansvar for at være opsøgende i forhold til ledere, medarbejdere, foreninger og lokalsamfund. I dette opsøgende arbejde er det SSP's opgave at gøre sig selv 'overflødig'. Således er civilsamfundet, forældre, familie, lokalmiljøet og de professionelle alle ansvarlige for det inkluderende fællesskab i boligområder, i klubber, i skoler og i uddannelsesinstitutioner, blandt venner og i familien.

Foregribende indsatser

De foregribende indsatser omfatter personer og grupper, som udviser risikoadfærd eller tegn på radikalisering. Indsatser på dette niveau har til formål at dæmme op for risikoadfærd og fremme positiv udvikling.

Formålet er, at der sker en fastholdelse på det opbyggende niveau. At radikaliseringstruede borgere eller grupper af borgere bevæger sig et niveau ned i forebyggelsestrekanten.

Der er handleansvar hos de, der observerer faldende trivsel eller andre risikoindikatorer (se bilag 2). Action-card bruges som hjælpemiddel.

Indgribende indsatser

De indgribende indsatser omfatter personer, som er en del af et ekstremistisk miljø og har begået kriminelle handlinger eller vurderes at være i overhængende risiko for at gøre det. Indgribende indsatser over for personer i ekstremistiske miljøer skal i mange tilfælde ses i sammenhæng med strafferetlige tiltag, hvor kriminelle handlinger behandles af domstolene.

Overordnet har indsatser over for denne målgruppe til formål at forebygge yderligere kriminelle ekstremistiske handlinger og at støtte frigørelse fra ekstremistiske miljøer. I Holbæk Kommune med følgende indsatser:

- SSP og Infogruppe arbejder ud fra underretninger til myndighedsområdet
- Der er et tæt samarbejde mellem myndighedsområdet og SSP, Infogruppe og Info-hus. Samarbejdet foregår hurtigt og smidigt, da selv kort ventetid kan forværre situationen

-
- SSP og Info-gruppe venter ikke på, at andre 'gør noget'. Hver aktør handler nu og bruger evt. ventetiden på indsatser ift. den enkelte radikaliserede borger og hans/hendes netværk
 - SSP og Info-gruppe behandler hver situation med specifikke indsatser
 - SSP og Info-gruppe lægger en plan for, hvad der skal ske, når den radikaliserede borger kommer ud 'på den anden side'.
 - SSP og Info-gruppe håndterer den radikaliserede borgers fravær i samarbejde med uddannelsesinstitution og arbejdsgiver
 - SSP undersøger og går aktivt ind i de sociale systemer omkring radikaliserede borger. Kan fritidsjob, fritidsinteresser, sundhed, skole, kammerater, forældre etc. komme i spil?

Indgribende indsatser varetages fortrinsvis af PET, politiet, Kriminalforsorgen og via kommunernes sociale foranstaltninger og mentorindsatser:

- Det skal sikres, at der er sammenhæng i disse indsatser, så der ikke opleves 'flaskehalse'

Informationsstrategi ift. frontpersonale på tværs af kerneområder

Fagpersonale informeres via ACTION-CARD (se bilag 4) og på personalemøder om de bekymringstegn, de skal være opmærksom på. Her orienteres de om, at de kan kontakte SSP eller koordinator i forhold til at få deres observationer vurderet og om nødvendigt viderebragt til politi. "Handlingsplan til forebyggelse af ekstremisme og radikalisering" vil ligge på Holbæk Kommunes hjemmeside og på intranettet. Her er information om den hurtige vej fra bekymring til handling.

Hvorvidt og hvor meget, der er grund til at være bekymret, afhænger af en samlet og konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

For at understøtte vurderingen giver det mening at opdele de konkrete observationer i to grupper af bekymringstegn:

1. Alvorlige bekymringstegn.
Tegn på, at nogen udøver, ønsker at deltage i eller søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.
Disse tegn vil som hovedregel give anledning til handling fra den professionelles side.
2. Andre tegn.
Tegn, som i mange tilfælde kan være udtryk for en del af en naturlig identitetsudvikling og/eller en legitim samfundskritik.
Disse tegn giver primært anledning til bekymring, når de ses i sammenhæng med øvrige bekymringstegn.

Se endvidere bilag 3 for bekymringstegn

Hvis en person viser alvorlige bekymringstegn, eller hvis klynger af adfærdsændringer og bekymrende tegn pludselig optræder på samme tid, kan der være grund til at handle

Kommunikation

Generel kommunikation til borgere og deres mulighed for at kontakte kommunen

Generel kommunikation sker på flere kanaler og niveauer og skal nå fagpersoner og borgere på forskellige niveauer.

Handlingsplanen kommunikeres bredt via medier, der dækker Holbæk Kommune. Der informeres om planen generelt, og om hvordan man får mere at vide på hjemmeside samt ved henvendelse til nøgle- og videnspersoner. Planen lægges på kommunens hjemmeside i "action-card-version" med link til den fulde version.

Action-card skal anvendes på alle niveauer og kendes på medarbejder og medborger-niveau. Action-card skal være et bærende element i handlingsplanens praktiske del. Det giver adgang til nøgle- og videnspersoner og opmærksomhedsfaktorer tydeliggøres for fagpersoner og borgere.

Via SSP-samarbejdet, herunder De 4 Netværk, introduceres alle samarbejds- og netværkspartnere om planen. Planen udfoldes også i politikreds-regi – herunder i politikredsens lokalråd* i Holbæk Kommune. Det vil være naturligt, at lokalrådet i relevant omfang informerer om planen i forbindelse med lokalrådets møder, og at lokalrådet tager ansvar for udbredelse af viden om planen.

Kommunikationsafdelingen involveres i plan for generel kommunikation. Dette skal ske for at sikre, at der informeres på rette niveau.

*lokalrådet arbejder på kommuneniveau og har repræsentation af politiet, kommunen og øvrige civilsamfund. Politiet sidder for bordenden, og lokalrådet er medvirkende til at skabe rød tråd mellem forebyggelse i pædagogisk forstand og forebyggelse i politimæssig forstand

Kommunikation i akutte situationer

Hvis en akut sag om ekstremisme eller radikalisering skaber utryghed på kommunens institutioner eller i dens lokalområder, fører til henvendelser fra pressen eller på anden måde kræver en større kommunikationsindsats, kontakter den ansvarlige chef eller leder kommunikationsafdelingen hurtigst muligt.

Kommunikationsafdelingen vurderer i samarbejde med den ansvarlige chef og eventuelt andre relevante aktører behovet for kommunikation og iværksætter den nødvendige indsats – herunder inddrager de relevante aktører, producerer kommunikationsprodukterne og sikrer en koordinering af kommunikationen på tværs af kommunens kerneopgaveområder.

Efter en konkret indsats bistår kommunikationsafdelingen chefen med at udbrede information til relevante aktører, hvis der er behov for det.

Bilag 1 - Indsatser

Eksempler på opbyggende indsatser

De opbyggende indsatser omfatter i princippet alle borgere men har særligt fokus på børn og unge. Indsatser på dette niveau har til formål at fremme trivsel, udvikling og aktivt medborgerskab samt at forebygge udvikling af risikoadfærd.

Formålet er, at alle oplever et tilhørsforhold i et stort eller lille fællesskab. De ansvarlige er der, hvor de unge (børnene/de voksne) er. Det er dog SSP, der har det overordnede ansvar for at være opsøgende i forhold til ledere, medarbejdere, foreninger og lokalsamfund. I dette opsøgende arbejde er det SSP's opgave at gøre sig selv overflødig. Således er civilsamfundet, forældre, familie, lokalmiljøet og de professionelle alle ansvarlige for det inkluderende fællesskab.

Trivsel og fællesskab	
Formål	I dagtilbud og skole skal børn og unge sikres gode og trygge overgange på alle niveauer. Vi støtter børn, unge og voksne, der er i faldende trivsel gennem inklusion i forpligtende fællesskaber.
Indhold og målgruppe for indsats	Der er tale om en opbyggende indsats, der arbejder med at skabe trivsel og forpligtende fællesskaber for børn, unge og voksne. Med udgangspunkt i data fra trivselsmålinger udarbejdes handleplan, der operationaliserer de pædagogiske redskaber, der udvikler arbejdet med trivsel og fællesskaber i dag- og uddannelsesinstitutionerne. Handleplanen evalueres på teamniveau og der laves opfølgning med trivselsundersøgelse.
Ansvarlig for indsats	Pædagogiske ledere i daginstitutioner, folkeskoler og ungdomsuddannelser.
Samarbejdspartnere	Ledere i daginstitutioner, folkeskoler og ungdomsuddannelser.

Deltagelse i skole- og uddannelsesfællesskabet	
Formål	Alle skal opleve at blive mødt med krav, så deltagelse er en selvfølge og man oplever sig som en nødvendig del af fællesskabet
Indhold og målgruppe for indsats	Der er tale om en opbyggende indsats, der er med til at skærpe opmærksomheden hos ledelse, undervisere og pædagoger om, at det er vigtigt at "høre til". Det enkelte barn og den enkelte unge er nødvendig i fællesskabet. Når der stilles forventninger om bidrag til fællesskabet føler man sig nødvendig. Derfor skal der stilles krav til indsatsen i skolen og der følges op på ubegrundet fravær. Der skal være skærpet opmærksomhed på fravær. Det betyder, at der skal følges op på fraværstatistikken, og i tilfælde af ubegrundet fravær drøftes

	dette på netværksmøder med barn/ung, forældre, lærer, studievejleder og leder.
Ansvarlig for indsats	Chef for Læring og Trivsel fastlægger rammer og procedurer for opfølgning. Pædagogiske ledere i folkeskoler og lærere og pædagoger følger op. På ungdomsuddannelser er rektor og studievejledere primære ansvarspersoner.
Samarbejdspartnere	Ledere i daginstitutioner, folkeskoler og ungdomsuddannelser.

De 4 Netværk

Formål	Formålet er at skabe fælles indsigt i og samarbejde om udvikling af de unges kompetencer og opnå sammenhæng i inklusion og trivselsskabende aktiviteter. Dette skal ske i en tværfaglig enhed geografisk placeret i hver af de fire skoledistrikter: Kildedam, Katrinedal, Skovvejen og Holbæk By.
Indhold og målgruppe for indsats	Fælles indsigt og samarbejde sker ved løbende kontakt og dialog på tværs af de forskellige fagområder. Hermed skabes der relationer, som kan danne grundlag for et bredere og bedre samarbejde til gavn for de unge. Det skaber et større kendskab til hinandens arbejdsopgaver, så man ikke ubevidst kommer til at modarbejde hinanden og dermed forhindre de unges udvikling. Tovholderne (en i hvert netværk) indkalder til netværksmøderne ca. 6 gange årligt + en årlig forebyggelsesdag med relevante temaer. Det er op til det enkelte netværk at vurdere, hvad man mødes om - det tilpasses lokalt. Som oftest medbringer en af mødedeltagerne en problematik/case med til mødet, som netværket tager udgangspunkt i.
Ansvarlig for indsats	Hver enkelt deltager i netværket har ansvaret og ejerskabet for netværkets kompetencer. Tovholderen på netværket er SSP konsulenten, som er tilknyttet distriktet.
Samarbejdspartnere	Skolerepræsentant, børneindsatsen, UU, Ungeindsatsen, Ungebehandlingen, Politi, Ungdomsskolen, Ungdomsklubber, SSP, Transitten, Netværksklubber, Ungdomsklubcafe, Sundhedsplejersken, Tandplejen, Repræsentanter fra opholdssteder, Lokalforum, fritidsforeninger, Erhvervsforeninger

Demokratisk dannelse og deltagelse

Formål	At give alle unge en stemme og oplevelse af medindflydelse og medinddragelse. Indsatsen skal understøtte de fora der aktivt fremmer demokratisk dannelse og deltagelse hos unge i Holbæk kommune
Indhold og målgruppe for indsats	a. Holbæk Ungdomsbyråd • Arbejder helt generelt med demokratisk dannelse og demokratiske processer i ungdomsmiljøet i Holbæk Kommune. Ungdomsbyrådet har høringsret i forhold til alle politiske beslutninger vedr. unge. • Jævnlig møder med byrådet

	• Repræsenteret i UngHolbæks bestyrelse • Demokratidag. En gang årligt afvikles en stor demokratidag for udskolings elever i Holbæk samt et antal politikere. I 2017 300 deltagende elever og 10 politikere. På demokratidagen gives alle fremmødte mulighed for at tage sig til orde fra et ungeperspektiv – i direkte relation med byrådspolitikerne. • Valg- og demokratiarrangementer rundt i hele kommunen, f.eks. i udsatte boligområder, hvor valgdeltagelse og interesse for politik generelt er lav. • Deltagelse på Folkemøde. Udvikling af konkrete projekter for unge i Holbæk Kommune • Etablering af et Ungebyrum på Filmtorvet i Holbæk – som kan benyttes af alle unge i kommunen. b. Andre ungdomsdemokratiske fora • Alle unge, der deltager i UngHolbæk Fritid & Forebyggelses aktiviteter, har medindflydelse på aktiviteterne. Eksempelvis etableres i videst muligt omfang ”klubråd” i alle klubber. Formen på klubrådene er fri – og tilpasses lokale behov og de unge. • UngHolbæk har 2 unge deltagere i Ungdomsringens regionsbestyrelse – og dermed repræsentation i Ungdomsringens ungeråd.
Ansvarlig for indsats	UngHolbæk Fritid & Forebyggelse
Samarbejdspartnere	Holbæk byråd, Skoler, Ungdomsuddannelser, frivilligorganisationer mm.

Minikurser for frivillige (tematiseret over demokratisk deltagelse og demokratiske grundværdier)	
Formål	At understøtte frivilligarbejde omkring sårbare børn og unge
Indhold og målgruppe for indsats	Frivilligindsatser, der understøtter sårbare børn og unges oplevelse af tilhørsforhold i store og små fællesskaber, samt oplevelsen af at have reel medindflydelse gennem demokratiske processer. Kultur og Fritid kan arrangere møder med interesserede foreninger.
Ansvarlig for indsats	Kultur & Fritid
Samarbejdspartnere	Frivilligorganisationer og enkelt-frivillige

Get2Sport (et foreløbigt 2-årigt projekt fra marts 2018)

Formål	Projektet har til formål at flere børn og unge fra udsatte boligområder begynder at dyrke motion og idræt – allerhelst i foreningsregi, men også motivation til selvorganiseret motion og idræt indgår i projektindholdet.
Indhold og målgruppe for indsats	Primærmålgruppen udgøres af børn og unge fra udsatte boligområder. Der tænkes i et systemisk perspektiv hele vejen rundt om primærmålgruppen, hvorfor forældre, sociale systemer som børnene og de unge indgår i, idrætsklubber og foreninger, boligsociale helhedsplaner, skoler mm udgør sekundære målgrupper.
Ansvarlig for indsats	UngHolbæk Fritid & Forebyggelse i samarbejde med Dansk Idrætsforbund
Samarbejdspartnere	Dansk Idrætsforbund, 3-4 lokale idrætsklubber og -foreninger, boligsociale helhedsplaner, skoler, øvrig UngHolbæk Fritid & Forebyggelse, Kultur & Fritid m.fl.

Kampsport – forskellige

Formål	At børn og unge indgår i konstruktive og opbyggende motions- og idrætsformer.
Indhold og målgruppe for indsats	Som led i de fleste kampsportsgrene indgår elementer med selvkontrol, vredehåndtering, omsætte "vold og trusler som et sprog" til konstruktiv dialog. Med andre ord – fysisk og mentalt opbyggende idræt.
Ansvarlig for indsats	UngHolbæk Fritid & Forebyggelse, Kultur & Fritid og Get2Sport
Samarbejdspartnere	Kampsportsklubber og foreninger i primært Holbæk by, Kultur & Fritid og Get2Sport.

Fripladsordningen

Formål	At understøtte sårbare børn og unges tilknytning til foreningslivet og give dem mulighed for at dyrke idræt og motion på lige vilkår med andre.
Indhold og målgruppe for indsats	Fripladsordningen giver mulighed for støtte til kontingentbetaling for børn og unge, der af forskellige årsager ikke har mulighed for at afse midler til kontingent. Det kan være manglende økonomi i familien, anden prioritering af økonomi, kulturelle eller andre årsager. Støtten baseres på en individuel vurdering af at barnet eller den unge vil kunne profitere af tilknytning til forening eller klub.
Ansvarlig for indsats	Kultur & Fritid i samarbejde med skolerne og UngHolbæk.
Samarbejdspartnere	Idrætsklubber og -foreninger, frivilligorganisationer og enkelt-frivillige.

Samarbejdet med de boligsociale helhedsplaner (opbyggende og foregribende indsats)

Formål	Formålet er delvist at forebygge kriminalitet og øge trivslen i boligområderne, og der arbejdes derfor med: - At skabe netværk mellem beboere, der virker forebyggende i de udsatte områder - At være medvirkende til at sikre, at børn og unge får et godt børne- og ungdomsliv via sport, lommepengejobs og fritidsjobs - At øge det sociale engagement blandt socialt isolerede beboere og derved øge den sociale og mentale sundhed blandt beboerne - At bygge bro mellem civilsamfundet og kommunale samarbejdspartnere
Indhold og målgruppe for indsats	De boligsociale helhedsplaner i Holbæk kommune er iværksat i de to boligområder Ladegårdsparken og Agervang. Det er to udsatte boligområder, som har følgende kendetegn: Beboersammensætningen er præget af en stor andel af beboerne uden beskæftigelse, et lavere uddannelsesniveau, dårligere økonomi og flere sociale og sundhedsmæssige problemer end gennemsnitligt i befolkningen. Derudover opleves også problemer med grupper af unge, som har en uhensigtsmæssig adfærd. For at være medvirkende til at løfte trivslen de to boligområder i en mere positiv retning, har boligselskaberne og kommunen udarbejdet to boligsociale helhedsplaner – en for hvert boligområde. Helhedsplanerne er primært finansieret af Landsbyggefonden, men kommunen og de to boligorganisationer har også bidraget med lokal medfinansiering. Målgruppen er derfor beboere i boligområderne - Agervang - Ladegårdsparken Der følges op de enkelte indsatser i helhedsplanernes styregrupper ca. 3 gange årligt.
Ansvarlig for indsats	Det er de to boligselskaber Lejerbo og Holbæk Boligselskab, der har ansvaret for indsatsen, men der er et meget tæt samarbejde mellem helhedsplanerne og de kommunale kerneområder i kommunen
Samarbejdspartnere	Kommunale samarbejdspartnere i de boligsociale helhedsplaner: - Kerneområdet Læring og Trivsel - Kerneområdet Uddannelse til Alle Unge - Kerneområdet Aktiv Hele Livet

Støtte til nytilkomne flygtningebørn og unge i forhold til kendskabet til foreninger og fritidsliv	
Formål	At børn og unge, der ikke kender til fritids- og foreningsliv i Danmark følges ind i dette
Indhold og målgruppe for indsats	Børn og unge op til 18 år i flygtningefamilier, der har tilknyttet familiekonsulent. Nyankomne familier, familiesammenføringer og fødsler medfører screening af asylteamet/familieafdelingen, og der sættes familiekonsulent-timer på til at støtte at familien finder sig "til rette". Det kan også ske i tilfælde, hvor særlig indsats vurderes nødvendig. Der søges økonomisk støtte til kontingent og om nødvendigt til udstyr, og der arbejdes med at finde særlige kontaktpersoner i forening/fritidsaktivitet, ligesom der arbejdes med inddragelse af forældrene.
Ansvarlig for indsats	Asylteamet/familieafdelingen
Samarbejdspartnere	Unge- og familiekonsulenten.dk Fritidsaktiviteter/foreninger i kommunen Fritidspuljen

Klub Vest (opbyggende og foregribende indsats)

Formål	- At skabe positive sociale fællesskaber - At give de unge en stemme og medvirke til at de bliver dygtige til at træffe positive valg i forhold til skole, job og uddannelse - At understøtte lige muligheder for dannelse og medborgerskab
Indhold og målgruppe for indsats	Ungdomsklubberne er forankret i UngHolbæk og er etableret i ungdomsskolelovgivningen under kerneopgaven "Uddannelse til alle unge". Ungdomsklubbernes funktioner er først og fremmest at danne rammen om et rart sted at være for de unge mellem 13 til og med 17 år. Dernæst er ungdomsklubberne de unges frirum – et sted hvor der er plads til, at alle kan være med. Det kræver ikke medlemskab at være en del af ungdomsklubberne, hvilket skaber grobund for at have disse uformelle og præstationsfrie rum. Klubmedarbejdernes vigtigste funktion er at skabe gode relationer til de unge. På samme tid er det centralt, at de har for øje, at der bliver skabt et positivt fællesskab i og omkring ungdomsklubben, som et supplement til unges fritid med mening. Ungdomsklubberne identificerer bl.a. interesser hos unge, som kan danne grundlag for etablering af yderligere aktivitet gennem ungdomsskolen. Ungdomsklubberne er således også i stor grad et bindeled. Klubmedarbejderne har igennem relationerne med de unge typisk en bred viden om de unges trivsel. Denne viden kan desuden inden for relevante lovgivning deles med SSP, med henblik på at skabe opmærksomhed omkring én eller flere udfordringer i forebyggelsesøjemed.
Ansvarlig for indsats	UngHolbæk, Fritid og Forebyggelse
Samarbejdspartnere	SSP, skole, forældre, politi og foreninger

Eksempler på foregribende indsatser

De foregribende indsatser omfatter personer og grupper, som udviser risikoadfærd eller tegn på radikaliserings. Indsatser på dette niveau har til formål at dæmme op for risikoadfærd og fremme positiv udvikling.

Formålet er, at der sker en fastholdelse på det opbyggende niveau. At radikaliseringsstruede borgere eller grupper af borgere bevæger sig et niveau ned i forebyggelsestrekanten

Der er handleansvar hos de, der observerer faldende trivsel eller andre risikoindikatorer (bilag 2). "ACTION-CARD" som hjælpemiddel (bilag 4)

Håndholdt indsats for at få børn og unge ind i klublivet/ungdomsskolelivet

Formål	At børn og unge oplever at være en del af det almene fællesskab.
Indhold og målgruppe for indsats	En foregribende indsats, der arbejder med at give børn og unge i skole og på ungdomsuddannelser et alternativ til andre miljøer. Pædagoger og lærere samt klubmedarbejdere og SSP-konsulenter får via en håndholdt indsats unge ind i klubtilbud som et alternativ til andre miljøer. Indsats evalueres på skoleniveau og tværsektorielt.
Ansvarlig for indsats	Pædagogiske ledere i klubber, folkeskoler og ungdomsuddannelser.
Samarbejdspartnere	Ledere i daginstitutioner, folkeskoler og ungdomsuddannelser.

Håndholdt indsats for foreningslivet

Formål	Formålet er at de unge kan blive en del af et fællesskab, som de måske ikke selv ville have opsøgt. Bliver de unge inkluderet i sunde fællesskaber, ligger der en stor del dannelse deri. Alle har brug for at føle sig anerkendt og være en del af noget. Kan det ikke lade sig gøre i det etablerede, så er risikoen at de finder tilhørsforholdet i parallelle "undergrunds"-fællesskaber, der kan medvirke til yderligere marginalisering
Indhold og målgruppe for indsats	Vi guider de unge ind i foreningslivet via for eksempel fripladsordningen. Fripladsordningen er kommunens tilbud til unge, som af den ene eller anden grund ikke har råd til foreningernes kontingenter. Ved at hjælpe den unge økonomisk får han eller hun muligheden for at deltage til ting, de ellers ville være forhindret i. Motivationen har de - men de mangler pengene... De rette unge findes gennem SSP-samarbejdet og via samarbejdet med skolerne, de boligsociale helhedsplaner eller klubberne
Ansvarlig for indsats	SSP teamet
Samarbejdspartnere	Foreninger, SSP, skoler, klubber

Styrkelse af unges mentale sundhed	
Formål	Styrkelse af de unges mentale sundhed bl.a. gennem UPCN, som er et psykologtilbud til unge, som er udfordret fagligt, personligt eller socialt på en sådan måde, at de har svært ved at trives og komme i gang med eller gennemføre en ungdomsuddannelse.
Indhold og målgruppe for indsats	Vi styrker unges mentale sundhed på ungdomsuddannelserne ved at tilbyde psykologsamtaler gennem UPCN-ordningen Endvidere sker det gennem undervisning i angst, depression og mistrivsel. Dette kan ske i regi af Ungdomsskolen, ungdomsuddannelserne og de boligso- ciale helhedsplaner. Her er der et samarbejde med sundhedscenteret, hvor sundhedspersoner sidder i en 'fremskudt enhed' i de boligsociale områder. Målgruppen er unge mellem 15-25 år som er i gang med en ungdomsuddan- nelse eller et forløb på en produktionsskole
Ansvarlig for indsats	UPCN, Folkesundhed
Samarbejdspartnere	Ungdomsuddannelserne og Elevtjenesten

Elevtjeneste på ungdomsuddannelserne	
Formål	Målrettet fastholdelsesindsats på ungdomsuddannelserne
Indhold og målgruppe for ind- sats	På de fire store ungdomsuddannelser i Holbæk: Stenhus Gymnasium, Slotsha- vens Gymnasium, EUC-Nordvestsjælland og Nordvestsjællands HF og VUC er etableret en såkaldt Elevtjeneste. Elevtjenesten er en fremskudt enhed med lo- kaler på hver af de fire uddannelser og består af lokale fastholdelsesmedarbej- dere som f.eks. studievejledere, fastholdelsesmentorer og faglige vejledere. Derudover er tilknyttet en række kommunale kompetencer. UU-vejleder, mis- brugsbehandler, SSP-konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og sagsbehand- ler. De lokale og kommunale medarbejdere er sammen om fastholdelsesind- satsen og der er meget kort vej fra behovet for hjælp og støtte opstår, til der er iværksat en handling.
Ansvarlig for indsats	Ledere af de fire ungdomsuddannelser samt strategisk leder i UAUN. På ni- veauet under. Fem koordinatore fra hver af de fire uddannelser samt fra Hol- bæk Kommune
Samarbejdspartnere	Andre støtteforanstaltninger – f.eks. psykiatrien, som er forankret i regionen.

Digital dannelse	
Formål	Den digitale verden bevæger sig så hurtigt, så det kan være svært at følge med. Derfor er det vigtigt at formålet med indsatsen er, at styrke de unges etiske og moralske værdier, så de er modstandsdygtige nok til selv at kunne navigere i den digitale verden
Indhold og målgruppe for indsats	Der arbejdes med at udvikle de unges opmærksomhed på, hvad der foregår på nettet blandt de unge og i særdeleshed klargøre de unges risikable digitale adfærd. Indholdet i indsatsen er at klarlægge trafikken indenfor ulovlig internethandel, deling af nøgenbilleder og anden søgning af kontroversielle sider.
Ansvarlig for indsats	SSP teamet
Samarbejdspartnere	Forældre, Skoler, klubber.

Mentor-indsatsen	
Formål	Formålet er at anvende mentorer og forældrecoaches med særlige kompetencer til: • At hjælpe personer, navnlig unge, som vurderes at være i risiko for radikaliserings eller ekstremisme med at holde sig fri af disse former for risikoadfærd. • At bidrage til, at forældre til unge med disse former for risikoadfærd opnår kompetencer til at blive positive ressourcer, der kan hjælpe de unge til at holde sig fri af ekstremisme og anden risikoadfærd.
Indhold og målgruppe for indsats	Mentorer og coaches anvender de tilegnede kvalifikationer til at understøtte unge i at komme ud af det miljø eller de handlemønstre, der vurderes at være risikofyldte for den unge. De unge skal støttes og motiveres til at frigøre sig fra radikaliserings eller ekstremisme, tage vare på eget liv samt fungere bedre i prosociale fællesskaber. Indsatsen skal bidrage til styrket modstandskraft, færre bekymringstegn og mere konstruktiv adfærd hos personer i risiko for radikaliserings eller ekstremisme. Endvidere til at forældre og pårørende omkring unge i risiko for radikaliserings og ekstremisme opnår kompetencer til at kunne hjælpe og støtte de unge til at komme ud af ekstremistiske og radikaliserende miljøer og holde sig fri af radikaliserende og ekstremistisk indflydelse. Mentorer og forældrecoaches er en del af et specialuddannet, landsdækkende netværk. Mentorer og forældrecoaches kan udlånes til andre kommuner på henvendelse fra NCFE/Rambøll. Den primære målgruppe omfatter: • Personer, som er i risiko for radikaliserings eller ekstremisme og personer, som har tilknytning til ekstremistiske miljøer. Det kan i princippet være personer i alle aldersgrupper, men i praksis vil det oftest være unge mellem 15 og 25 år, der udviser bekymringstegn • Forældre til unge med sådanne udfordringer
Ansvarlig for indsats	Pia Stub – koordinator for mentor- og forældrecoachkorpset i Holbæk
Samarbejdspartnere	Nøglepersonerne i Holbæk Kommune udgøres af mentorerne i samarbejde med sagsbehandlere i børneindsatsen og ungeindsatsen

Eksempler på indgribende indsats

De indgribende indsatser omfatter personer, som er en del af et ekstremistisk miljø og har begået kriminelle handlinger eller vurderes at være i overhængende risiko for at gøre det. Indgribende indsatser over for personer i ekstremistiske miljøer skal i mange tilfælde ses i sammenhæng med strafferetlige tiltag, hvor kriminelle handlinger behandles af domstolene.

Overordnet har indsatser over for denne målgruppe til formål at forebygge yderligere kriminelle ekstremistiske handlinger og at støtte frigørelse fra ekstremistiske miljøer

Projekt- og netværksgrupper	
Formål	Hindre forværring af akut opståede udfordringer. Fastholde unge i gode sociale fællesskaber
Indhold og målgruppe for indsats	Indsats ved akut opståede udfordringer med enkelt-unge, grupper af unge eller tendenser, der kræver handling med kort aftræk Hurtig etablering af netværksgrupper med deltagelse af relevante aktører. Medarbejdere fra SSP, ungdomsskole og ungdomsklub samt evt. boligsociale medarbejdere koordinerer indsatsen, holder ekstraordinært åbent og tager kontakt til berørte unge og deres familier. Indsatsen består så længe, der er behov og toner ud i takt med de truende konflikters forsvinden.
Ansvarlig for indsats	UngHolbæk Fritid & Forebyggelse tager ansvar for igangsætning – deltagende aktører for deres respektive indsatser
Samarbejdspartnere	Relevante i forhold til udfordring.

Bilag 2 - Beskyttelsesfaktorer og Risikoindikatorer

Beskyttelsesfaktorer	Sammenhæng	Risikoindikatorer
Tilhørsforhold i gode sociale fællesskaber Familie Venner og netværk Klubber og foreninger Fritidsinteresser sammen med andre Høj grad af inklusion og integration – at føle sig anerkendt Oplever at være bidragyder til social kapital		Manglende tilhørsforhold – oplevelse af ensomhed eller oplevet stigmatisering Føler sig ikke – eller opleves af andre ikke - inkluderet eller integreret
Socioøkonomisk stærkt bagland. Familie Forældre tilknyttet arbejdsmarkedet Forældres uddannelse Materiel velstand Bopæl	Disse kan være vanskelige at handle på. Der vil dog være en række handlinger, der beforder oplevelsen af sammenhængskraft og fællesskab. F.eks. ”ung til ung dialog”, fælles platforme for aktiviteter mm.	Socioøkonomisk svagt bagland Forældre uden for arbejdsmarkedet Forældre uden uddannelse Forældre eller søskende i kriminalitet eller mistrivsel Anden etnisk oprindelse – ikke ligegyldigt hvilken Mangel på - eller forvirring omkring - rammer, værdier og normer Rammer, værdier og normer, der ikke matcher det omgivende samfund Svag økonomi Bopæl
Deltagelse i demokratiske sammenhænge Oplevelse af medindflydelse og medinddragelse		Afstandtagen eller manglende forståelse for demokrati og medindflydelse Opleves at føle sig ikke hørt og ikke have medindflydelse Udtrykker, at det omgivende samfund ikke vil vide af én eller interesserer sig for én Kan ikke se værdien i demokratiet
Tillid og ansvar Oplever generelt at have tillid til andre Tager ansvar for fællesskabet		Mistillid Opleves ikke at have tillid til andre – familie, venner, lærere pædagoger, kommune og myndighed m.fl. Opleves ikke at tage ansvar for fællesskabet

		Opleves at skabe en "offerfortælling" om sig selv eller sit bagland
Fagligt stærk i skole eller uddannelse Oplever at lykkes rent fagligt Anerkendes for faglige og andre præstationer		Fravær i skole eller uddannelse Årsager til fravær? Oplever sig ikke anerkendt for faglige præstationer eller i det hele taget
		Overgreb, misbrug og mobning Har været udsat for overgreb eller misbrug Udsættes for mobning Forældres misbrug Forældre skilt, psykiske problemer eller anden form for mistrivsel
Lokalsamfundets ansvarstagen i forhold til trivsel generelt – og for den enkelte Høj grad af medborgerskab Udnyttelse af alle ressourcer Åbenhed – også om de "svære ting"	Knytter sig ikke til den enkelte, men til lokalsamfundet	Ingen ansvarstagen i lokalsamfundet omkring sociale systemer eller den enkelte Oplevet lav grad af medborgerskab Tabuisering og fordømmelse af individer fremfor adfærd Lukkethed – lukkede miljøer eller familier

Bilag 3 - Opmærksomhedstegn

Radikalisering sker over en periode, og det er derfor især relevant at være opmærksom på, om en person eller gruppe markant ændrer adfærd eller holdninger. Disse faktorer skal medarbejdere og borgere være særligt opmærksomme på.

Følgende forhold kan gøre sig gældende:

Ændring i adfærd

Ændrer udseende, tøjstil, adfærd, holdninger og fritidsaktiviteter

Begynder at deltage i møder og demonstrationer med ekstremistiske eller voldelige budskaber

Bruger hjemmesider, læser bøger eller ser film med ekstremistiske og voldelige budskaber

Bruger totalitære symboler for eksempel i sin påklædning, i tatoveringer eller på plakater på sit værelse

Deltager i voldelige sammenstød

Har deltaget i genopdragelsesrejse

Ændring i relationer

Viser sympati for – eller bliver en del af – en gruppe, der opfører sig ekstremt eller voldeligt

Trækker sig fra familie og venner og er (unormalt) meget sammen med det nye fællesskab

Giver afkald på hidtidige venner og fritidsaktiviteter

Isoleret eller splittet i forhold til familien

Ændring i holdninger

Udtrykker vilje til at anvende vold som et middel til at opnå mål

Taler om et mere 'ordnet'/'rent'/'retfærdigt' samfund

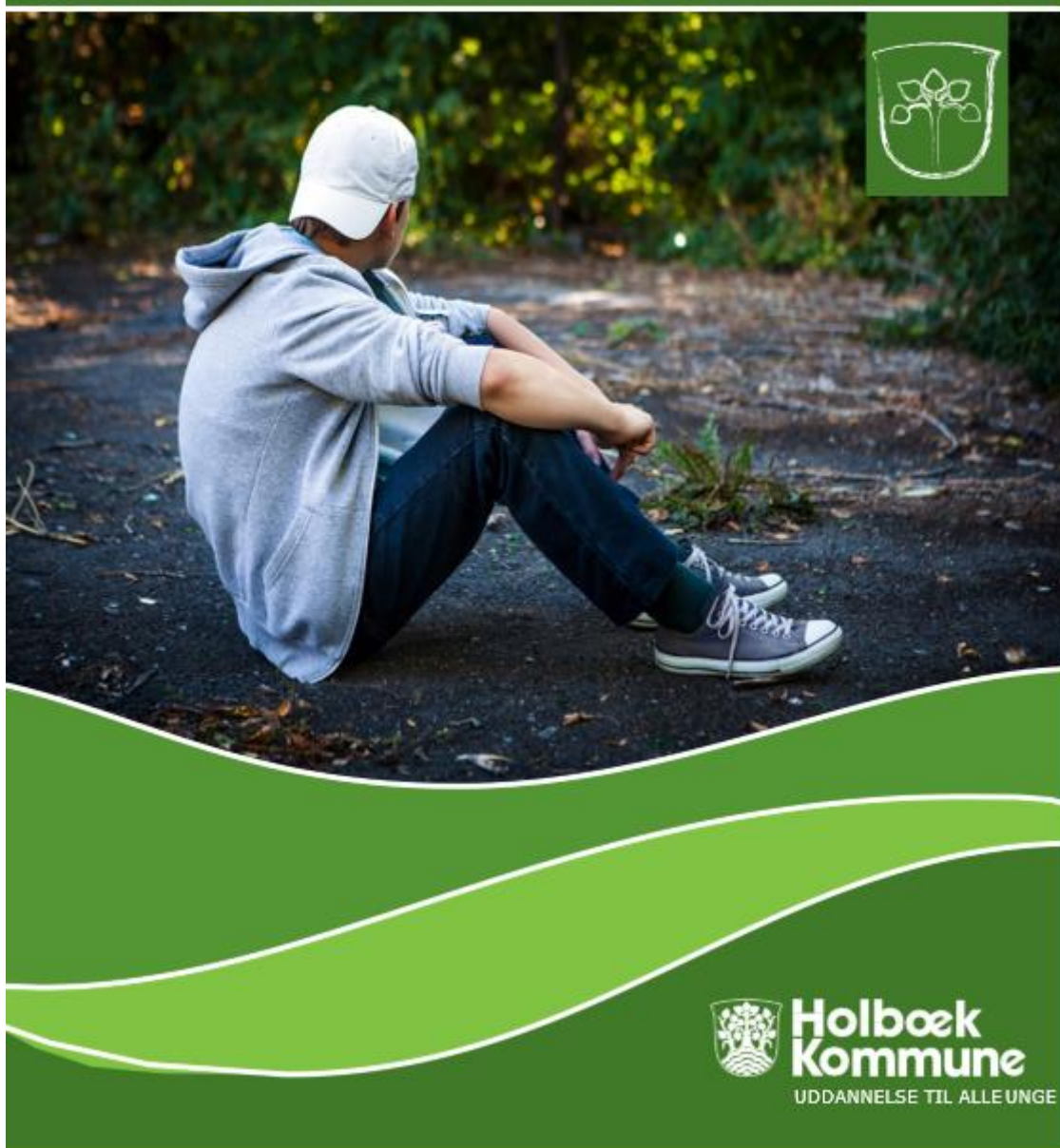
Viser intolerance over for andres synspunkter

Afviser demokratiske principper og taler om holdningsmodstandere som 'fjender'

Konspirationsteorier, simple fjendebilleder og had mod bestemte grupper

Argumenterer for absolutte løsninger

MISTANKE OM EKSTREMISME OG RADIKALISERING?

Børn, unge og voksne kan alle mistroves. Mistrivsel kan være en risikofaktor og kan føre til, at en person bliver radikaliseret eller bliver del af ekstremistiske miljøer. Ekstremisme og radikalisering kan være politisk og religiøst motiveret. Det kan også være, at en person bliver del af for eksempel en voldelige fan-kultur.

Der er ting, du kan gøre, hvad end du er fagperson, pårørende eller bekendt. I figuren kan du se eksempler på de 'beskyttende faktorer' – det, der holder os alle i trivsel – samt på 'risiko-indikatorer'.

Videns- og nøglepersoner

- SSP-konsulent Ann-Katrine Holm, telefon 72 36 73 98
 - SSP Rådgivningstelefon, telefon 72 36 37 38
 - National Hotline, telefon 41 74 90 90 (døgntåben)
 - Underretning/bekymring til kommunen via Børneindsatsen eller Ungeindsatsen: telefon 72 36 36 36, underretning@holb.dk (for ansatte i kommunen) eller sikunderret@holb.dk (for ikke-ansatte)
- Uden for alm. kontortid: Den sociale døgnvagt via Midt- og Vestsjællands politi på telefon 46 35 14 48

Beskyttende faktorer

- Gode sociale tilhørsforhold
- Stærkt socioøkonomisk bagland og familie
- Gode fritidsinteresser
- Oplevelse af at have medindflydelse og være inddraget i demokratiske beslutninger
- Oplever at være i trivsel
- Fagligt stærk i skole og uddannelses-sammenhæng
- I uddannelse eller beskæftigelse
- Aktivt inddraget i lokalsamfundets aktiviteter
- Trivsels- og inkluderende aktiviteter

Risikoindikatorer

Adfærd

- Ændrer udseende, tøjstil, adfærd, holdninger og fritidsaktiviteter
- Bruger hjemmesider, læser bøger eller ser film med ekstremistiske eller voldelige budskaber
- Bruger totalitære symboler i påklædning, tatoveringer, plakater og andet.
- Begynder at deltage i møder og demonstrationer med ekstremistiske eller voldelige budskaber.

Holdninger

- Viser intolerance over for andres synspunkter
- Argumenterer for "absolutte løsninger"
- Afviser demokratiske principper
- Har simple fjendebilleder og had mod bestemte grupper
- Udtrykker vilje til at anvende vold som middel til at opnå mål

Relationer

- Isolerer sig, vælger nye venner med ekstremistiske eller radikale holdninger
- Fravælger tidligere sunde interesser
- Isoleret eller splittet i forhold til familien

Når du oplever denne adfærd, skal du:

- Søge mere viden gennem dialog med den, der er radikaliseringstruet, med familien eller omgangskredsen
- Undersøge om der er umiddelbare beskyttelsesfaktorer, der kan bringes i spil
- Kontakt videns- og nøglepersoner for at dele viden og søge sparring

Kontakt hellere videns- og nøglepersoner én gang for meget end én for lidt.

Bilag 5 - Lovgrundlaget for indsatsen mod radikalisering og ekstremisme

Det sociale område

Serviceovens § 12 b, der trådte i kraft 1. januar 2016, præciserer, at kommunerne er forpligtigede til at iværksætte gratis og målrettede rådgivningstiltag for borgere over 18 år, hvor der er bekymring for radikalisering. Det beskrives bl.a., at kommunen kan lave opsøgende arbejde og af egen drift kan tage kontakt til borgere, som skønnes i risiko for at blive radikaliserede. Der kan dog udelukkende igangsættes tiltag, hvis den pågældende borger giver samtykke til at ville deltage.

Af serviceoven fremgår det videre, at kommunen varetager forebyggelse af radikalisering og ekstremisme blandt børn og unge under 18 år i SSP-samarbejdet, og at der allerede er en række muligheder i serviceoven for at træffe afgørelser om foranstaltninger for børn og unge under 18 år med henblik på antiradikalisering. Det drejer sig bl.a. om serviceovens §§50 (børnefagligundersøgelse), 51 (undersøgelse uden samtykke), 52 (foranstaltninger), 57a (forældrepålæg), 57b (ungepålæg) og 58 (anbringelse uden for hjemmet uden samtykke).

Undervisningsområdet

Lovgivningen på skoleområdet er ligeledes relevant for det forebyggende arbejde i bredeste forstand. Det fremgår af folkeskoleloven, §1, stk. 3, at *"Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati"*. Tilsvarende bestemmelser kan findes i lovgivningen, der regulerer de frie grundskoler, ungdomsuddannelserne m.v.

Endvidere hedder det i lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, §1, stk. 1:

"Elever, studerende og andre deltagere i offentlig og privat undervisning har ret til et godt undervisningsmiljø, således at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Undervisningsmiljøet på skoler og uddannelsesinstitutioner (uddannelsessteder) skal fremme deltagernes muligheder for udvikling og læring og omfatter derfor også uddannelsesstedets psykiske og æstetiske miljø." (Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø).

Retspleje

Retsplejelovens §§ 115 og 115a omhandler muligheden for, uden samtykke fra borgeren, at udveksle oplysninger mellem myndigheder i hhv. SSP, PSP og KSP4 samarbejdet. Videregivelsen af oplysninger må kun ske, hvis det har et kriminalitets-forebyggende sigte, og politiet må ikke anvende oplysningerne i efterforskningsøjemed. Efter en revision af retsplejeloven i marts 2016 kan Kriminalforsorgen nu også udveksle oplysninger med politi og kommune om varetægtsfængslede borgere, hvor der er mistanke om radikalisering. RPL § 115 omfatter både unge over og under 18 år, og RPL §115a giver endvidere politiet mulighed for at videregive oplysninger om borgere over 18 års private forhold til forældre og andre nærtstående.

Folkeoplysning

Efter folkeoplysningsloven fastsætter og fordeler kommunalbestyrelsen årligt en beløbsramme til blandt andet det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde. Det fremgår af folkeoplysningslovens § 4a, at folkeoplysende foreninger, hvis formål eller adfærd modarbejder eller underminerer demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, ikke kan ydes tilskud eller anvises lokaler efter folkeoplysningsloven. Ifølge § 4a kan kommunerne heller ikke på andet grundlag end folkeoplysningsloven, herunder efter kommunalfuldmagtsreglerne, yde tilskud eller udlåne eller udleje lokaler til foreninger, hvis formål eller adfærd modarbejder eller underminerer demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder.

Persondata

Persondatalovens §§ 5-8 omhandler myndigheders mulighed for at udveksle personfølsomme oplysninger uden samtykke fra borgeren. Det er hovedreglen i persondataloven, at personfølsomme oplysninger ikke må udveksles mellem myndigheder uden samtykke. Men der er dog visse undtagelser, som bl.a. kommer til udtryk i § 8, der beskriver "værdispringsreglen". Værdispringsreglen indebærer, at myndigheder kan videregive personfølsomme oplysninger, hvis hensynet til offentlige interesser klart overstiger hensynet til den enkelte. Værdispringsreglen kan derfor anvendes, hvis en myndighed har mistanke om forberedelse af grov personfarlig kriminalitet eller terror.

Beskæftigelse

Lov om aktiv beskæftigelsesindsats kapitel 9b-12 indeholder en række bestemmelser, der giver kommunen hjemmel til at iværksætte indsatser og tilbud til radikaliserede eller radikaliseringsruede borgere. Det drejer sig bl.a. om mentorforløb, virksomhedspraktik og forskellige vejledningstiltag. Formålet er at få borgeren ud af radikalisering og i job eller uddannelse.

